

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Ιουλίου 2019

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3063

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 31039

Έγκριση Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Συνεδρίαση 2958/2012 και 13-4-2018)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α'), «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε ισχύει και ιδίως του άρθρου 45.

2. Τις διατάξεις των άρθρων 19 (παρ. 7) του ν. 4521/2018 και 17 (παρ. γ) του ν. 4559/2018.

3. Την υπουργική απόφαση με αριθμό 216772/Ζ1/8-12-2017 (ΦΕΚ 4334/τ.Β'/12-12-2017): «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών».

4. Τις διευκρινιστικές εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό: α) 163204/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/29-9-2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α' 114) για θέματα μεταπτυχιακών σπουδών και εκπόνησης διδακτορικών διατριβών-Λοιπά θέματα», β) 203446/Ζ1/22-11-2017 «Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α' 114), και γ) 227378/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/22-12-2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν.4485/2017 (Α' 114) για θέματα μεταπτυχιακών σπουδών», δ) 22879/Ζ1/9-2-2018 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν.4485/2017 (Α' 114), ε) 26407/Ζ1/15-2-2018 «Ίδρυση -Επανάδρυση ΠΜΣ σε εφαρμογή των διατάξεων του ν.4485/2017 (Α' 114), και στ) 45070/Ζ1/19-3-2018 Κοινοποίηση διατάξεων του ν. 4521/2018 (Α'38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».

5. Το έγγραφο με αριθμό 34783/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/5-3-2019 με θέμα: «Εφαρμογή της διάταξης του ν. 4559/2018 (Α' 142) για τον ελάχιστο αριθμό εισακτέων σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (ΑΔΑ: Ω66Η4653ΠΣ-ΤΩΚ).

6. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 (ΦΕΚ 189/τ.Α'/2-8-2005) «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Παράρτημα διπλώματος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

7. Την απόφαση της Συνέλευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (συνεδρίαση με αριθμό 17Τ14/15-12-2017).

8. Την απόφαση της Συγκλήτου με αριθμό 31708/21-8-2018 (ΦΕΚ 3653/τ.Β'/27-8-2018) ίδρυσης του ΠΜΣ με τίτλο: «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

9. Το ΦΕΚ 13/τ.Υ.Ο.Δ.Δ./16-1-2015 (16703/14-1-2015) απόφαση του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και την 12733/Ζ1/23-1-2015 διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (διορισμός Πρύτανη μετά την επανάληψη της διαδικασίας σε συμμόρφωση της με αριθμ. 4474/2014 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Γ).

10. Το ΦΕΚ 28/τ.Υ.Ο.Δ.Δ./23-1-2015 (διόρθωση της 16703/14-1-2015 απόφασης του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης).

11. Την 12733/Ζ1/23-1-2015 (ΑΔΑ 6Ε5Β9-53Ν) διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων για το διορισμό του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με πλήρη θητεία από τις 16-1-2015 (ημέρα δημοσίευσης της Πράξης του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως).

12. Τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 6β' του ν. 4559/2018 «Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιόνιο Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις» σύμφωνα με το οποίο «Οι θητείες των υπηρετούντων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου μονομελών οργάνων διοίκησης λήγουν την 31η Αυγούστου του ακαδημαϊκού έτους στη διάρκεια του

οποίου πρόκειται να λήξει η θητεία τους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο εκλογής τους». Ως εκ τούτου, η θητεία του υπηρετούντος Πρύτανη λήγει την 31η Αυγούστου 2019.

13. Τη με αριθμό 17746/28-1-2015 (ΦΕΚ 258/τ.Β' / 24-2-2015) απόφαση του Συμβουλίου του ΑΠΘ: «Έγκριση της αριθμ. 17508/23-1-2015 πράξης του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), περί του ορισμού Αναπληρωτών Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αναπληρωτές Πρύτανη και καθορισμού της σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη».

14. Την με αριθμό 967/11-9-2018 (ΦΕΚ 4094/τ.Β' / 19-9-2018) απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: «Έγκριση της 886/10-9-2018 πράξης του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περί «Τροποποίησης της αριθμ. 17508/23-1-2015 πράξης του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου (Α.Π.Θ.), περί ορισμού Αναπληρωτών Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αναπληρωτές Πρύτανη και καθορισμού της σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη» που είχε εγκριθεί με την αριθμ. 17746/28-1-2015 (ΦΕΚ 258/τ.Β' / 24-2-2015) απόφαση του Συμβουλίου Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

15. Ότι από την απόφαση λειτουργίας του ΠΜΣ με τίτλο: «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» θα προκληθεί δαπάνη ποσού €5.000,00 ανά έτος (2018 έως 2022) στον προϋπολογισμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΚΑΕ 0149) και ποσού €10.000,00 (έτη 2018 και 2022), €16.000,00 (έτος 2019) και €11.000,00 (έτος 2020 και 2021) στον προϋπολογισμό του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (ΚΑΕ 2421 του ειδικού φoρέα 19-250 του προϋπολογισμού του ΥΠ.Π.Ε.Θ.), όπως αναφέρεται στο ιδρυτικό ΦΕΚ με αριθμό 3653/τ.Β' / 27-8-2018, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον Κανονισμό του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική»

Οι σπουδές στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (στο εξής: Π.Τ.Δ.Ε.) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική», αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών ανα-

γκών της χώρας, στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου ικανών να συμβάλουν σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε., καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών, εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο των Επιστημών της Αγωγής.

Άρθρο 2

Όργανα του Π.Μ.Σ. του Π.Τ.Δ.Ε.

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. του Π.Τ.Δ.Ε. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» είναι:

I. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

II. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του ν. 4485/2017.

III. Η Συνέλευση του Π.Τ.Δ.Ε που έχει τις αρμοδιότητες οι οποίες ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του ν. 4485/2017.

IV. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., που απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε. με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.

Έχει τις αρμοδιότητες όπως αυτές αναφέρονται στο ν.4485/2017 και τις οριζόμενες στα επί μέρους άρθρα του εν λόγω κανονισμού.

V. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 του ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του ν. 4485/2017, στα επιμέρους άρθρα του παρόντος Κανονισμού και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση.

Άρθρο 3

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής.

2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

3. Μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 34 του ν. 4485/2017, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ' έτος εάν ο τίτλος σπουδών και το έργο που επιτελούν στο Α.Π.Θ. είναι συναφή με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

4. Απόφοιτοι των Διδασκαλείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο είκοσι (20) δέκα (10) ανά ειδικευση, μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες, αριθμός ο οποίος συνεπάγεται μία αναλογία διδασκόντων -διδασκομένων 1:4 και διασφαλίζει την ποιότητα όλων των κύκλων σπουδών με αναλογία μεταπτυχιακών -προπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών 1:14.

Κάθε έτος μέχρι τις 20 Ιουνίου η Συνέλευση αποφασίζει πόσες θέσεις μεταπτυχιακών φοιτητών θα διαθέσει σε κάθε ειδικευση για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Μέχρι το τέλος Ιουνίου με απόφαση της Συνέλευσης δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων αυτών και καλούνται οι ενδιαφερόμενοι/ες να υποβάλουν τις αιτήσεις τους σε χρονικό διάστημα το οποίο ανακοινώνεται από τον Ιούνιο μαζί με την προκήρυξη των θέσεων.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες για να εισαχθούν στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» υποβάλλουν το φάκελο της υποψηφιότητας τους στη Γραμματεία του Π.Τ.Δ.Ε. Ο φάκελος περιέχει: α) αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής, β) εκτενές βιογραφικό το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία για τις σπουδές, την ερευνητική δραστηριότητα, την επαγγελματική ή/και άλλη δραστηριότητα συναφή με την κατεύθυνση του Π.Μ.Σ. που επιλέγουν, επιστημονικές εργασίες, γνώση ξένων γλωσσών, γ) απλή φωτοτυπία του αντιγράφου πτυχίου, δ) απλή φωτοτυπία της αναλυτικής βαθμολογίας, ε) πιστοποιητικό αντιστοιχίας από το ΔΟΑΤΑΠ για όσους και όσες προέρχονται από Πανεπιστημιακές Σχολές της αλλοδαπής και στ) αναγνωρισμένα διπλώματα γνώσης αγγλικής (Proficiency) ή γαλλικής (Dalf ή Sorbonne I) ή γερμανικής (Oberstufe) γλώσσας εφόσον υπάρχουν. Στην περίπτωση αλλοδαπών υποψηφίων απαιτείται πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Μετά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών, από τη γραμματεία του Π.Μ.Σ., όσοι/ες δεν έχουν προσκομίσει αναγνωρισμένο δίπλωμα γνώσης αγγλικής ή γαλλικής, ή γερμανικής γλώσσας παίρνουν μέρος σε εξετάσεις γλωσσομάθειας στη γλώσσα που έχουν δηλώσει στην αίτηση τους. Το περιεχόμενο των εξετάσεων αφορά στην κατανόηση κειμένου. Οι εξετάσεις γλωσσομάθειας γίνονται από ειδική επιτροπή εξετάσεων γλωσσομάθειας που ορίζει η Συνέλευση και στην οποία συμμετέχουν δύο μέλη Δ.Ε.Π. και ένα μέλος Ε.ΔΙ.Π. Ξένης Γλώσσας ή μέλος του διδακτικού προσωπικού του Κέντρου Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επιλογή των θεμάτων, τη βαθμολόγηση των γραπτών και για κάθε άλλο ζήτημα των εξετάσεων γλωσσομάθειας.

Όσοι/ες έχουν καταθέσει αναγνωρισμένο δίπλωμα γλωσσομάθειας ή περάσουν τις σχετικές εξετάσεις και δεν κατέχουν πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος ή δεν είναι απόφοιτοι Διδασκαλείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών ή δεν είναι απόφοιτοι των Τμημάτων Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής των Φιλοσοφικών Σχολών με κατεύθυνση παιδαγωγική, εξετάζονται γραπτά στην Παιδαγωγική. Η ύλη των εξετάσεων και η αντίστοιχη βιβλιογραφία αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Η Συνέλευση ορίζει τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. για τη διενέργεια των εξετάσεων της Παιδαγωγικής. Η επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επιλογή των θεμάτων, τη βαθμολόγηση των γραπτών και για κάθε άλλο ζήτημα των εξετάσεων στην Παιδαγωγική. Οι επιτηρητές/τριες για τις εξετάσεις γλωσσομάθειας και για τις εξετάσεις στην Παιδαγωγική ορίζονται από τον/την διευθυντή/τρια του Π.Μ.Σ.

Όσοι/ες περάσουν τις παραπάνω διαδικασίες επιλογής καλούνται να εξεταστούν γραπτά σε θέματα που αφορούν την κάθε ειδικευση και τα οποία ανακοινώνονται στη σχετική προκήρυξη. Η Συνέλευση ορίζει τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. για τη διενέργεια των γραπτών εξετάσεων της κάθε κατεύθυνσης. Η τριμελής επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επιλογή των θεμάτων, τη βαθμολόγηση των γραπτών και για κάθε άλλο ζήτημα των εξετάσεων της κατεύθυνσης. Όλες οι εξεταστικές διαδικασίες που προαναφέρονται πραγματοποιούνται στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου σε ημερομηνίες οι οποίες ανακοινώνονται εγκαίρως.

Η τελική επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, η οποία ολοκληρώνεται μέχρι τις 10 Οκτωβρίου, γίνεται με βάση τη βαθμολογική κατάταξη μεταξύ όσων έχουν επιτύχει στην εξέταση των θεμάτων που αφορούν την κάθε κατεύθυνση. Επιτυχόντες θεωρούνται όσοι και όσες έχουν πετύχει βαθμολογία ίση ή άνω του 6 (έξι). Ο πίνακας με τα ονόματα των επιτυχόντων και των εισαγομένων σε κάθε κατεύθυνση του Π.Μ.Σ. επικυρώνεται από τη Συνέλευση και δημοσιεύεται στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα και στον πίνακα ανακοινώσεων της

γραμματείας του Π.Τ.Δ.Ε. Εφόσον διαπιστώνονται κενά, αυτά καλύπτονται από τον πίνακα των επιλαχόντων, με ευθύνη των επιτροπών ανά ειδικεύση και επικύρωση από τη Συνέλευση. Σε περίπτωση ισοβαθμίας οι ισοβαθμήσαντες γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι.

Αποδεκτές είναι οι μετακινήσεις εισερχόμενων και εξερχόμενων φοιτητών και φοιτητριών με ERASMUS MUNDUS ή ERASMUS PLUS.

Οι εισαγόμενοι/ες προσέρχονται στη Γραμματεία όπου προσκομίζουν φωτοαντίγραφο της αστυνομικής τους ταυτότητας και συμπληρώνουν το απαιτούμενο έντυπο εγγραφής. Μετά την εγγραφή τους χρεώνονται με όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα τα οποία διδάσκονται στην κατεύθυνση που εγγράφηκαν. Οι σχετικές δηλώσεις καταχωρούνται ηλεκτρονικά στην ατομική μερίδα του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 5

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Ε.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών είναι πέντε (5) εξάμηνα.

Επίσης, στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εγγράφονται και συμμετέχουν στα μεταπτυχιακά προγράμματα υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το οικείο Τμήμα οφείλει να εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών

Οι μεταπτυχιακές σπουδές περιλαμβάνουν συστηματικές σπουδές τριών εξαμήνων που καταλήγουν στη συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας στο τέταρτο (4ο) εξάμηνο. Οι συστηματικές σπουδές αφορούν στην παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση στα μαθήματα των κατευθύνσεων του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική». Τα διδασκόμενα μαθήματα σε κάθε κατεύθυνση φαίνονται

στον συνημμένο στον παρόντα κανονισμό πίνακα διδασκόμενων μαθημάτων. Για την εύρυθμη λειτουργία κάθε κατεύθυνσης ορίζεται από τη Συνέλευση ένας διδάσκων/ουσα της κατεύθυνσης ως συντονιστής ή συντονίστρια.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα διαρκεί ένα (1) εξάμηνο (13 εβδομάδες). Η έναρξη των μαθημάτων γίνεται στο πρώτο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου. Μετά το τέλος των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου ακολουθούν τρεις (3) εβδομάδες εξεταστικής περιόδου και μετά το τέλος των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου ακολουθούν τρεις (3) εβδομάδες εξεταστικής περιόδου. Η διδασκαλία των μαθημάτων είναι τρίωρη και η μορφή της καθορίζεται από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες. Όλα τα μαθήματα είναι ισοδύναμα και πιστώνονται με δέκα (10) μονάδες Ε.Κ.Τ.Σ. Ένας ή μία μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει συστηματικά ένα εξαμηνιαίο μάθημα εφόσον έχει δέκα (10) παρουσίες στο σύνολο των δεκατριών (13). Για την αναπλήρωση μαθημάτων που δεν πραγματοποιήθηκαν μερικώς ο διδάσκων σε συνεργασία με τις διοικητικές υπηρεσίες του Π.Τ.Δ.Ε και της Παιδαγωγικής Σχολής.

Ειδικότερα για την κατεύθυνση «Σπουδές για την Αναπηρία» είναι υποχρεωτική η πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης. Ο σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι διττός: α) η σύνδεση της θεωρίας των ειδικών μαθημάτων (ΕΚΠ205, ΕΚΠ208, και ΕΚΠ209) με την πράξη και β) η ανάπτυξη επαγγελματικών, ειδικών προσόντων για την εκπαίδευση και την υποστήριξη ανάπηρων παιδιών και παιδιών με ε.ε.α. Η Πρακτική Άσκηση διεξάγεται το πρώτο και το δεύτερο έτος (εαρινό εξάμηνο πρώτου έτους και χειμερινό εξάμηνο δεύτερου έτους) κατά τη διάρκεια των συγκεκριμένων μαθημάτων. Πιο αναλυτικά, οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν το εαρινό εξάμηνο το μάθημα ΕΚΠ205 το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτικά εργαστήριο και πρακτική άσκηση σε σχολικές δομές (10 ECTS). Το χειμερινό εξάμηνο του 2ου έτους τα μαθήματα ΕΚΠ208 και ΕΚΠΑ209 τα οποία περιλαμβάνουν το μεν πρώτο πρακτική άσκηση με εποπτεία το δε δεύτερο πρακτική άσκηση με εργαστήριο (20 ECTS). Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι 600 ώρες (ΕΚΠ205: 200 ώρες ΕΚΠ208: 200 ώρες και ΕΚΠ209: 200 ώρες) και πραγματοποιείται σε δομές δημόσιου χαρακτήρα όπου φοιτούν ανάπηροι μαθητές, σε φορείς διάγνωσης και σε γενικά σχολεία. Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει επιστημονική, εργαστηριακή και φροντιστηριακή υποστήριξη από μέρους των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. καθώς επίσης και επαγγελματική εποπτεία. Οι υπεύθυνοι διδάσκοντες πραγματοποιούν επίσης σεμινάρια σε θέματα εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και συμβουλευτικής. Διέπεται δε, από τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της επιστήμης (όπως αυτοί περιγράφονται στον Κανονισμό Θεσσαλονίκης και οι φοιτητές/τριες δεσμεύονται από τους κανόνες εμπιστευτικότητας και προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Για την πρακτική

άσκηση των φοιτητών/τριων ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας. Η πρακτική άσκηση αντιστοιχεί σε 30 ECTS (βλ. αναλυτικά στον Πίνακα που ακολουθεί) και 600 ώρες. Σε συνεργασία με τους διδάσκοντες/ουσες του Π.Μ.Σ. οι φοιτητές/τριες πραγματοποιούν συμμετοχική παρατήρηση, έρευνα δράσης και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στις δομές που προαναφέρθηκαν. Συμμετέχουν ενεργά στα εργαστήρια των μαθημάτων και παραδίδουν φάκελο ο οποίος αποτελείται από: α) Μελέτες Περίπτωσης (Case Studies) των δομών, β) συστηματικές καταγραφές οι οποίες δομούνται στη βάση των εργαλείων παρατήρησης (δομημένες και αδόμητες), γ) τελική εργασία από τη συγκέντρωση των στοιχείων και αναστοχαστικά παιδαγωγικά σχόλια για τις παρεμβάσεις που πραγματοποιήσαν.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες αξιολογούν τη διδασκαλία των μαθημάτων συμπληρώνοντας ανώνυμα ειδικό ερωτηματολόγιο που αναφέρεται στο περιεχόμενο, στον τρόπο διδασκαλίας, στον τρόπο αξιολόγησης και στη συμβολή των μαθημάτων στην επιστημονική τους συγκρότηση. Συμπληρωματικοί προς τον προηγούμενο τρόπο αξιολόγησης των μαθημάτων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες μπορούν να προσδιοριστούν από τη Συνέλευση.

Για κάθε φοιτητή/τρια ορίζεται από τη Σ.Ε. ένα εν ενεργεία μέλος Δ.Ε.Π. το οποίο διδάσκει στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» για την επίβλεψη της διπλωματικής εργασίας, μετά από αίτηση του φοιτητή ή της φοιτήτριας στην οποία αναγράφεται ο τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων ή επιβλέπουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας. Για τον ορισμό του/της επιβλέποντα/ουσας, λαμβάνονται υπόψη ο προγραμματισμός των διδακτικών υποχρεώσεων των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. για την επόμενη διετία, καθώς και ο αριθμός των φοιτητών/τριών που ήδη εποπτεύουν. Η μεταπτυχιακή εργασία ανατίθεται πριν το τέλος των μαθημάτων του τρίτου εξαμήνου και το θέμα της δεν μπορεί να αλλάξει παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος μέλους Δ.Ε.Π. (η αλλαγή αυτή δεν αποτελεί λόγο για παράταση του χρόνου κατάθεσης της εργασίας).

Η μεταπτυχιακή εργασία δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν επιτυχώς οι υποχρεώσεις του μεταπτυχιακού φοιτητή ή φοιτήτριας στα μαθήματα. Η επιτυχής ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής εργασίας κρίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή η οποία ορίζεται μετά την κατάθεση της μεταπτυχιακής εργασίας για κάθε φοιτητή/τρια από τη Σ.Ε. και ο ορισμός της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής εγκρίνεται από τη Συνέλευση. Η εξεταστική επιτροπή αποτελείται από το επιβλέπον μέλος Δ.Ε.Π. και δύο άλλα εν ενεργεία μέλη Δ.Ε.Π. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται

αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση του επιβλέποντα ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης. Η παρουσίαση και υποστήριξη της μεταπτυχιακής εργασίας, η οποία δεν επιτρέπεται να γίνει αργότερα από τις 30 Απριλίου του τρίτου ακαδημαϊκού έτους από την εγγραφή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, γίνεται δημόσια και δικαίωμα λόγου, αξιολόγησης και βαθμολόγησης της εργασίας έχουν μόνο τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία πιστώνεται με τριάντα (30) μονάδες E.C.T.S. Με την ολοκλήρωση της εξέτασης ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια παραδίδει στη Γραμματεία δύο (2) αντίτυπα της μεταπτυχιακής εργασίας και η εργασία αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής.

Η διδασκαλία στο Π.Μ.Σ. γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζεται με ευθύνη του/της Προέδρου του Τμήματος. Με ευθύνη της Γραμματείας το εν λόγω πρόγραμμα δημοσιοποιείται και με ανάρτηση στο σχετικό δικτυακό τόπο. Με απόφαση της Συνέλευσης είναι δυνατή η αναθεώρηση/τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και η ανακατανομή τους μεταξύ των εξαμήνων.

Η Συνέλευση εγκρίνει Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ. που εκπονεί η Σ.Ε., ο οποίος αναφέρει τις κατευθύνσεις, το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις διδακτικές ώρες, τη γλώσσα διδασκαλίας, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες του κάθε μαθήματος και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (Μ.Δ.Ε.) για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα γίνεται με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου), Καλώς (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του.

Σε περίπτωση που ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια βαθμολογηθεί σε τελική εργασία μαθήματος κάτω από τη βάση (6), μπορεί να καταθέσει καινούρια εργασία αποκλειστικά μία φορά στο τέλος του εξαμήνου που διδάσκεται το μάθημα. Η καταληκτική ημερομηνία για την παράδοση των εργασιών των μαθημάτων είναι 30 Μαρτίου για το χειμερινό εξάμηνο και 16 Αυγούστου για το εαρινό. Δεν γίνονται δεκτές εργασίες που παραδίδονται πέρα από τις καταληκτικές ημερομηνίες.

Η τελική διπλωματική εργασία συνιστάται να μην υπερβαίνει τις 30.000 λέξεις. Αντίστοιχα, οι εργασίες των μαθημάτων συνιστάται να μην υπερβαίνουν τις 10.000 λέξεις. Για τη συγγραφή των εργασιών (των μαθημάτων και της διπλωματικής) ακολουθείται το σύστημα APA (<http://www.apastyle.org/learn/quick-guide-on->

references.aspx). Για την αξιολόγηση των εργασιών λαμβάνονται υπόψη κριτήρια όπως το περιεχόμενο της εργασίας, η χρήση βιβλιογραφικών πηγών και ερευνητικών εργαλείων, η επιστημονική παρουσίαση της εργασίας (ορολογία, επιχειρήματα, βιβλιογραφικές αναφορές). Ορίζεται σε δύο (2) κατ' έτος ο μέγιστος αριθμός διπλωματικών εργασιών που μπορεί να αναλαμβάνει το κάθε μέλος Δ.Ε.Π. διδασκων/ουσα στο Π.Μ.Σ.

Για θέματα επανεξέτασης μαθημάτων σε οφειλόμενα μαθήματα αποφαινεται η Συνέλευση μετά από πρόταση της Σ.Ε., η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης. Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και θεωρείται από τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτηση του από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων.

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει από τους βαθμούς των μαθημάτων του προγράμματος και τον βαθμό της διπλωματικής εργασίας, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου ως εξής: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (όπου προβλέπεται), πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

βαθμός Δ. Μ.Σ. = [άθροισμα των γινομένων των μαθημάτων*+ γινόμενο μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας**]/(σύνολο ECTS)

*βαθμός κάθε μαθήματος x αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος)

**βαθμός μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας x ECTS)

Το εξαγόμενο είναι ο βαθμός του Μ.Δ.Ε.

Άρθρο 7
Υποτροφίες

Δεν προβλέπεται η χορήγηση υποτροφιών.

Άρθρο 8
Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στα Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική», μπορούν να αναλαμβάνουν:

I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Π.Τ.Δ.Ε.

II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Π.Τ.Δ.Ε., κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 του Π.Τ.Δ.Ε..

IV. Ομότιμα και αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ του Π.Τ.Δ.Ε.

Η ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων γίνεται με απόφαση της Συνέλευσης κάθε χρόνο, μετά από εισήγηση της Σ.Ε. Η ανάθεση διδασκαλίας σε κάθε άλλο μέλος των ανωτέρω τεσσάρων κατηγοριών εκτός της κατηγορίας των μελών Δ.Ε.Π. του Π.Τ.Δ.Ε., απαιτεί ειδική αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης.

Με αιτιολογημένη απόφαση της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση με απόφαση της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, ως επισκέπτες, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες. Απαγορεύεται η αποκλειστική απασχόληση των μελών Δ.Ε.Π. σε Π.Μ.Σ. Ο/Η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. μπορεί να ασκεί τα καθήκοντα του/της με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του/της υποχρεώσεις, με βάση τις σχετικές νομικές διατάξεις.

Άρθρο 9
Έσοδα Προγραμμάτων-
Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Τα έσοδα του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» προέρχονται από:

α) τον προϋπολογισμό του ΑΠΟ

β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ενώ δυναμικές πηγές είναι:

γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143),

δ) πόροι από ερευνητικά προγράμματα,

ε) πόροι από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,

στ) μέρος των εσόδων του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,

ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

Άρθρο 10

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και η Παιδαγωγική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης παρέχουν στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» τη διοικητική υποστήριξη, τους χώρους διεξαγωγής διδασκαλίας, τη βιβλιοθήκη και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό που απαιτούνται για τη λειτουργία του προγράμματος.

Άρθρο 11

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης.

Άρθρο 12

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος

Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι δημόσιο έγγραφο και απονέμεται από το Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική». Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών εκδίδεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στο Δίπλωμα αναγράφονται η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., ο τίτλος της Κατεύθυνσης, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

Στον απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του ν. 3374/2005 και της υπουργικής απόφαση Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007(ΦΕΚ 1466 τ.Β')], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων.

Άρθρο 13

Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η

αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση, Κοινωνία και Παιδαγωγική» για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 14

Μεταβατικές ρυθμίσεις

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 έναρξη λειτουργίας του ΠΜΣ σύμφωνα με το ιδρυτικό ΦΕΚ 3653/τ.Β'/27-8-2018. Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από τη σχετική νομοθεσία ή τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Π.Τ.Δ.Ε. και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Πίνακας διδασκόμενων μαθημάτων του Π.Μ.Σ.

Α' Ειδίκευση: Ιστορικοκοινωνική Θεμελίωση της Εκπαίδευσης και της Παιδαγωγικής

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός/Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας/εβδομάδα	ECTS
ΕΚΠ-102 Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές για τα αναλυτικά προγράμματα	Υ	3	10
ΕΚ Π-201 Ζητήματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και της παιδικής ηλικίας	Υ	3	10
ΕΚΠ-103 Κοινωνία και εκπαίδευση στον οθωμανοκρατούμενο Ελληνισμό	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΕΚΠ-104 Ζητήματα ιστορίας και ιστοριογραφίας της ελληνικής εκπαίδευσης από το νεοελληνικό διαφωτισμό μέχρι τη μεταπολεμική περίοδο	Υ	3	10

ΕΚΠ-105 Όψεις της κοινωνικής και παιδαγωγικής λειτουργίας της αξιολόγησης	Υ	3	10
ΕΚΠ-106 Ζητήματα κοινωνικής θεωρίας: κοινωνία της γνώσης και εκπαίδευση	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΕΚΠ-107 Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας	Υ	3	10
ΕΚΠ-109 Πολιτική, εκπαιδευτική πολιτική και ομάδες πίεσης	Υ	3	10
ΕΚΠ-108 Εκπαιδευτική διακυβέρνηση: από το κράτος πρόνοιας στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	3	30
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Γενικό Σύνολο ECTS Ειδίκευσης			120

Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-102 Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές για τα αναλυτικά προγράμματα

Το μάθημα αναφέρεται στην ιστορική εξέλιξη του πεδίου των σπουδών για το αναλυτικό πρόγραμμα στις Η.Π.Α. δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις οπτικές για τον σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά παρουσιάζονται από τον διδάσκοντα και συζητούνται οι θεμελιώδεις οπτικές για τον σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος που προσδιόρισαν την αρχική συγκρότηση του πεδίου και οι ποικιλόμορφες σχέσεις τους με τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές συνθήκες του πρώτου μισού του 20ου αιώνα.

ΕΚΠ-201 Ζητήματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και της παιδικής ηλικίας

Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση και η κατανόηση συγκεκριμένων θεμάτων αναφορικά με το θεσμό της εκπαίδευσης και την έννοια της παιδικής ηλικίας, έτσι όπως αυτά αναλύονται και εξετάζονται από τη σκοπιά της επιστήμης της κοινωνιολογίας. Το μάθημα αναπτύσσεται γύρω από τους ακόλουθους άξονες:

Α. Σχέση εκπαίδευσης και κοινωνίας, Ρόλος και Όρια της εκπαίδευσης.

Β. Νέα κοινωνιολογία της εκπαίδευσης - Διαχείριση της γνώσης.

Γ. Δια βίου μάθηση και εκπαίδευση.

Δ. Αποκλεισμός στην εκπαίδευση («ευάλωτες» κοινωνικά ομάδες π.χ. μετανάστες, άτομα με αναπηρία, κα.).

Ε. Ιστορική, Ανθρωπολογική και Κοινωνιολογική οπτική στις σπουδές για την παιδική ηλικία.

ΣΤ. «Ανάπηρη παιδική ηλικία».

Ζ. Μεθοδολογία έρευνας με έμφαση στα παιδιά ως υποκείμενα έρευνας.

ΕΚΠ-103 Κοινωνία και εκπαίδευση στον οθωμανοκρατούμενο ελληνισμό

Στο συγκεκριμένο μάθημα αναπτύσσονται οι παρακάτω ενότητες:

1. Αντικείμενο της ιστορίας της νεοελληνικής εκπαίδευσης.

2. Επιστημολογικά ζητήματα.

2.1. Η Ιστοριογραφία της ελληνικής εκπαίδευσης. Σύνοψη επισκόπηση.

2.2. Ο αγώνας για κοινωνική πρόοδο, αλλαγή και ισότητα στην ιστοριογραφία της εκπαίδευσης.

2.3. Ο αγώνας για το μέλλον.

3. Μεθοδολογικά ζητήματα.

3.1. Ιστορική - ερμηνευτική μέθοδος.

3.2. Βιογραφική μέθοδος.

3.3. Η προφορική ιστορία και οι μέθοδοι ανάλυσης της.

3.4. Ποσοτικές μέθοδοι στην ιστορία της εκπαίδευσης.

3.5. Κοινωνιο - σημειολογική προσέγγιση της εικόνας στην ιστορία της εκπαίδευσης.

4. Η οθωμανική κοινωνία από τον 15ο έως τις αρχές του 20ου αιώνα.

4.1. Το σύστημα των μιλλέτ.

4.2. Η ανάδυση των εθνικισμών.

5. Η εκπαίδευση των ελληνικών κοινοτήτων του οθωμανοκρατούμενου χώρου.

5.1. Η περίοδος κυριαρχίας των ελληνικών γραμμάτων.

5.2. Η ελληνική εκπαίδευση στο πλαίσιο της ανάδυσης των εθνικισμών στη βαλκανική.

6. Μελέτες περίπτωσης.

6.1. «Το κρυφό σχολειό».

6.2. Αναλυτικά προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια κατά τη μετάβαση από τον πολυπολιτισμό στον εθνικισμό

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-104 Ζητήματα ιστορίας και ιστοριογραφίας της ελληνικής εκπαίδευσης από το νεοελληνικό διαφωτισμό μέχρι τη μεταπολεμική περίοδο

Στο μάθημα εξετάζονται:

Το φαινόμενο του έθνους και η διαμόρφωση των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων.

Η εκπαίδευση στην παραδοσιακή κοινωνία και στη νεωτερικότητα.

Η διαμόρφωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος:

Από το διαφωτισμό στον Καποδίστρια.

Το Βαυαρικό εκπαιδευτικό σύστημα: Παράδοση και κλασικισμός.

Ο ελληνικός φιλελευθερισμός και τα αδιέξοδα του 1870-1909:

Οι κοινωνικές προϋποθέσεις των εκπαιδευτικών αλλαγών.

Αιτήματα και πραγματοποιήσεις τη δεκαετία 1870-1880.

Τα νομοσχέδια Θεοτόκη (1889).

Τα νομοσχέδια Ευταξία (1899).

Η ορμητική περίοδος του ελληνικού φιλελευθερισμού: 1909 -1920.

Τα νομοσχέδια του 1913 και η γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917.

Η συντηρητική αναδίπλωση του ελληνικού φιλελευθερισμού: 1922-1940.

Η εκπαίδευση τη δεκαετία του 1920 και η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929.

Η ατελέσφορη οργάνωση του αστικού σχολείου.

Η συντηρητική αναδίπλωση και η εκπαιδευτική πολιτική του Μεταξικού καθεστώτος.

Η εκπαίδευση στην κατοχή (Η απόπειρα εκπαιδευτικού εκβουλαρισμού στην Α. Μακεδονία και τη Δ. Θράκη, η εκπαίδευση στις γερμανοκρατούμενες περιοχές, η εκπαίδευση και το σχέδιο Λαϊκής Παιδείας στο πλαίσιο της ΠΕΕΑ).

ΕΚΠ-105 Όψεις της κοινωνικής και παιδαγωγικής λειτουργίας της αξιολόγησης

Στο μάθημα εξετάζονται οι ενότητες:

1. Από τη σκοπιά της Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας, η λειτουργία και ο ρόλος της αξιολόγησης και των εξετάσεων, καθώς και αποτελέσματα τους στο σχολείο και την κοινωνία μέσα από την παρουσίαση και εμβάθυνση σε σχετικές αναφορές του έργου των:

α) Max Weber (εξορθολογισμός, γραφειοκρατία, εξετάσεις, διαπιστευτήρια και ομάδες στάτους).

β) Emil Durkheim (εκπαίδευση, κοινωνικοποίηση, κοινωνικός έλεγχος και αξιολόγηση), Talcott Parsons (σχολική τάξη και καταμερισμός κοινωνικών ρόλων, ρόλος δάσκαλου και αξιολόγηση, σχολείο, οικογένεια και αξιολόγηση, αξιολόγηση και επιλογή σπουδών) & Robert Dreeben (διδασκαλία θεμελιωδών κοινωνικών νορμών στο σχολείο).

γ) Samuel Bowles και Herbert Gintis (θεωρία της αντιστοίχισης, σχολείο και αξιολόγηση).

δ) Basil Bernstein (κώδικας εκπαιδευτικής γνώσης, μετάδοση, αξιολόγηση γνώσης και εξετάσεις).

ε) Pierre Bourdieu (αξιολόγηση, εξετάσεις και κοινωνική λειτουργία σχολείου).

στ) Michel Foucault (εξουσία, το σχολείο ως μηχανισμός πειθαρχικής εξουσίας, εξέταση, επιτήρηση, κανονικοποίηση).

2. Από τη σκοπιά της Παιδαγωγικής και, ειδικότερα, της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, οι ενότητες:

α) Η Διαμορφωτική αξιολόγηση του B. S. Bloom.

β) Η Αξιολόγηση για τη Μάθηση των Black και William.

γ) Ο L. S. Vygotsky και η Δυναμική αξιολόγηση.

δ) Η Μάθηση με Υποστήριξη" (Wood, Bruner και Ross, Mercer).

ε) Η Διαμεσολαβημένη Μαθησιακή Εμπειρία (Feuerstein).

ΕΚΠ-106 Ζητήματα κοινωνικής θεωρίας: Κοινωνία της γνώσης και εκπαίδευση

Στο μάθημα εξετάζονται οι ενότητες:

Η μαρξιστική αντίληψη της κοινωνίας, της γνώσης και της εκπαίδευσης. Η θεωρία της «γενικής διάνοιας» Οι θετικιστικές παραδόσεις στην κοινωνική θεωρία Η Σχολή της Φρανκφούρτης.

Η κριτική στον εργαλειικό λόγο και τη βιομηχανία της κουλτούρας Μεταδομισμός και μεταμοντερνισμός.

Η θεωρία του Lyotard για τη γνώση και την εκπαίδευση στη μεταμοντέρνα κατάσταση Γνώση και εξουσία στο έργο του Foucault.

Οι θεωρίες της «μεταβιομηχανικής κοινωνίας» και της «κοινωνίας της γνώσης» Η γνώση και εκπαίδευση υπό το πρίσμα των βασικών αντιφάσεων και προοπτικών της κοινωνικής εξέλιξης.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-107 Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνίσταται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

(α) Επιστημολογικές παραδοχές και ερευνητικά παραδείγματα στην εκπαίδευση: Το ποσοτικό παράδειγμα, η ποιοτική έρευνα και οι μικτές προσεγγίσεις - Ερευνητικοί σχεδιασμοί.

(β) Η ερευνητική διαδικασία στις ποσοτικές προσεγγίσεις: Πειραματικοί σχεδιασμοί, Μελέτες επισκόπησης και συσχετιστικοί σχεδιασμοί.

(γ) Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στις ποσοτικές προσεγγίσεις: Ερωτηματολόγια και δομημένες συνεντεύξεις, Τεστ και δοκιμασίες, Δομημένη - συστηματική παρατήρηση.

(δ) Η ερευνητική διαδικασία στις ποιοτικές προσεγγίσεις: Θεμελιωμένη Θεωρία, Εθνογραφικοί σχεδιασμοί, Έρευνα δράσης και Μελέτη περίπτωσης.

(ε) Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στις ποιοτικές προσεγγίσεις: Η ποιοτική συνέντευξη και η συμμετοχική παρατήρηση.

(στ) Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων

ΕΚΠ-109 Πολιτική, εκπαιδευτική πολιτική και ομάδες πίεσης.

Το μάθημα θα εξετάσει την εξέλιξη της ελληνικής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικής πολιτικής από τη δικτατορία του Μεταξά (1936) έως και την κατάρρευση της δικτατορίας της 21ης Απριλίου (1974). Οι άξονες γύρω από τους οποίους θα επικεντρωθεί το μεταπτυχιακό αυτό μάθημα θα είναι:

1) Η εξέλιξη της συντηρητικής σκέψης και πολιτικής για την εκπαίδευση.

2) Η εξέλιξη της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής μέσα από τη βασική νομοθεσία, τις εγκυκλίους, τους λόγους.

3) Οι ομάδες πίεσης, οι διανοούμενοι και τα έντυπα που στέγασαν και εξέφρασαν τις απόψεις τους.

4) Συγκριτική προσέγγιση του λόγου της 4ης Αυγούστου και της 21ης Απριλίου.

ΕΚΠ-108 Εκπαιδευτική διακυβέρνηση: Από το κράτος πρόνοιας στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές

Περιεχόμενο μαθήματος:

1) Εισαγωγή.

2) Κράτος Πρόνοιας, Νεοφιλελευθερισμός και Εκπαίδευση.

3) Κράτος, Εκπαιδευτική Αποκέντρωση και Σχολική Αυτονομία.

4) Δίκτυα και Εκπαιδευτική Διακυβέρνηση.

5) Παγκοσμιοποίηση και Εκπαίδευση.

6) Υπερεθνικοί Οργανισμοί και Εκπαιδευτικός Παρεμβατισμός.

7) Πολυεθνικές Εταιρείες, Φιλανθρωπισμός, και Ιδιωτικοποίηση στην Εκπαίδευση.

8) Υβριδικές ταυτότητες και εκπαίδευση: μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

9) Εκπαιδευτική διακυβέρνηση, αριθμοί και μέτρηση εκπαιδευτικής «ποιότητας».

10) Παρουσιάσεις εργασιών - συζήτηση.

11) Παρουσιάσεις εργασιών - συζήτηση.

12) Παρουσιάσεις εργασιών - συζήτηση.

13) Ανακεφαλαίωση μαθήματος.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία.

Β' Ειδικότητα: Σπουδές για την Αναπηρία

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός/Τίτλος μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας/εβδομάδα	ECTS
ΕΚΠ-203 Αναπηρία και εκπαίδευση	Υ	3	10
ΕΚΠ-102 Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές για τα αναλυτικά προγράμματα	Υ	3	10
ΕΚΠ-201 Ζητήματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και της παιδικής ηλικίας	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΕΚΠ-205 Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στη σχολική τάξη για ανάπηρους μαθητές (τύφλωση και κινητική αναπηρία)-Πρακτική άσκηση	Υ	3	10
ΕΚΠ-206 Θεωρητικές βάσεις της ψυχολογικής πρακτικής στο σχολείο	Υ	3	10
ΕΚΠ-105 Όψεις της κοινωνικής και παιδαγωγικής λειτουργίας της αξιολόγησης	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
ΕΚΠ-209 Εκπαιδευτικές μέθοδοι στη διδασκαλία για παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες - Πρακτική άσκηση	Υ	3	10
ΕΚΠ-208 Διεπαγγελματική κουλτούρα και σχολείο: προσεγγίσεις για την αναπηρία	Υ	3	10
ΕΚΠ-107 Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας	Υ	3	10
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	3	30
Σύνολο ECTS Εξαμήνου			30
Γενικό Σύνολο ECTS Ειδικότητας			120

Ο χρόνος σπουδών είναι πλήρους φοίτησης 4 εξαμήνων με υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση και μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία σε απόλυτη συνάφεια με τα θέματα της αναπηρίας.

Τα συναφή μαθήματα με το χώρο της ειδικής αγωγής και της ενταξιακής εκπαίδευσης είναι τα ακόλουθα: ΕΚΠ-203 Αναπηρία και εκπαίδευση, ΕΚΠ-205 Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στη σχολική τάξη για ανάπηρους μαθητές (τύφλωση και κινητική αναπηρία) -Πρακτική άσκηση, ΕΚΠ-206 Θεωρητικές βάσεις της ψυχολογικής πρακτικής στο σχολείο, ΕΚΠ-209 Εκπαιδευτικές μέθοδοι στη διδασκαλία για παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες - Πρακτική άσκηση, ΕΚΠ-208 Διεπαγγελματική κουλτούρα και σχολείο: προσεγγίσεις για την αναπηρία (σύνολο: 50 ECTS). Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 30 ECTS.

Πρακτική Άσκηση για την Ειδικότητα: «Σπουδές για την Αναπηρία»

Σύμφωνα με: α) το άρθρο 6 του Εσωτερικού Κανονισμού του Π.Μ.Σ. που αφορά στο πρόγραμμα σπουδών και β) την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης 18Τ10/5-10-2018, η Πρακτική Άσκηση ορίστηκε ως υποχρεωτική για την περάτωση των σπουδών στην κατεύθυνση «Σπουδές για την Αναπηρία».

Ο σκοπός της Πρακτικής Άσκησης είναι διπτός: α) η σύνδεση της θεωρίας των ειδικών μαθημάτων (ΕΚΠ205, ΕΚΠ208, και ΕΚΠ209) με την πράξη και β) η ανάπτυξη επαγγελματικών, ειδικών προσόντων για την εκπαίδευση και την υποστήριξη ανάπηρων παιδιών και παιδιών με ε.ε.α.

Σύμφωνα με το Π.Μ.Σ. η Πρακτική Άσκηση διεξάγεται το πρώτο και το δεύτερο έτος (εαρινό εξάμηνο πρώτου έτους και χειμερινό εξάμηνο δεύτερου έτους) κατά τη διάρκεια των συγκεκριμένων μαθημάτων. Πιο αναλυτικά, οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν το εαρινό εξάμηνο το μάθημα ΕΚΠ205 το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτικά εργαστήριο και πρακτική άσκηση σε σχολικές δομές (10 ECTS). Το χειμερινό εξάμηνο του 2ου έτους τα μαθήματα ΕΚΠ208 και ΕΚΠ209 τα οποία περιλαμβάνουν το μεν πρώτο πρακτική άσκηση με εποπτεία το δε δεύτερο πρακτική άσκηση με εργαστήριο (20 ECTS).

Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι 600 ώρες (ΕΚΠ205: 200 ώρες ΕΚΠ208: 200 ώρες και ΕΚΠ209: 200 ώρες) και πραγματοποιείται σε δομές δημόσιου χαρακτήρα όπου φοιτούν ανάπηροι μαθητές, σε φορείς διάγνωσης και σε γενικά σχολεία. Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει επιστημονική, εργαστηριακή και φροντιστηριακή υποστήριξη από μέρους των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. καθώς επίσης και επαγγελματική εποπτεία. Οι υπεύθυνοι διδάσκοντες πραγματοποιούν επίσης σεμινάρια σε θέματα εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και συμβουλευτικής. Διέπεται δε, από τους κανόνες ηθικής και δεοντολογίας της επιστήμης (όπως αυτοί περιγράφονται στον Κανονισμό Δεοντολογίας του ΠΤΔΕ ΑΠΘ και οι φοιτητές/τριες δεσμεύονται από τους κανόνες εμπιστευτικότητας και προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Για την πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριων ενημερών-

νεται η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας. Η πρακτική άσκηση αντιστοιχεί σε 30 ECTS (βλ. αναλυτικά στον Πίνακα που ακολουθεί) και 600 ώρες.

Σε συνεργασία με τους διδάσκοντες/ουσες του Π.Μ.Σ. οι φοιτητές/τριες πραγματοποιούν συμμετοχική παρατήρηση, έρευνα δράσης και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στις δομές που προαναφέρθηκαν. Συμμετέχουν ενεργά στα εργαστήρια των μαθημάτων και παραδίδουν φάκελο ο οποίος αποτελείται από: α) Μελέτες Περίπτωσης (Case Studies) των δομών, β) συστηματικές καταγραφές οι οποίες δομούνται στη βάση των εργαλείων παρατήρησης (δομημένες και αδόμητες), γ) τελική εργασία από τη συγκέντρωση των στοιχείων και αναστοχαστικά παιδαγωγικά σχόλια για τις παρεμβάσεις που πραγματοποίησαν. Στον Πίνακα Ι συνοψίζονται όλα τα παραπάνω.

Πίνακας Ι

Κωδικός Μαθήματος	Τίτλος	Ώρες Πρακτικής	Ώρες μαθημάτων/εργαστηρίων/εποπτειών	Εκπόνηση εργασιών/μελετών περίπτωσης
ΕΚΠ-205	Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στη σχολική τάξη για ανάπηρους μαθητές (τύφλωση και κινητική αναπηρία)	200	39	61
ΕΚΠ-208	Διεπαγγελματική κουλτούρα και σχολείο	200	39	61
ΕΚΠ-209	Εκπαιδευτικές μέθοδοι στη διδασκαλία για παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες-πρακτική άσκηση	200	39	61

Ο χρόνος σπουδών είναι πλήρους φοίτησης 4 εξαμήνων με υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση και διπλωματική εργασία σε απόλυτη συνάφεια με τα θέματα της αναπηρίας. Τα συναφή μαθήματα με το χώρο της ειδικής αγωγής και της ενταξιακής εκπαίδευσης είναι τα ακόλουθα: ΕΚΠ-203 Αναπηρία και εκπαίδευση, ΕΚΠ-205 Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στη σχολική τάξη για ανάπηρους μαθητές (τύφλωση και κινητική αναπηρία) -Πρακτική άσκηση, ΕΚΠ-206 Θεωρητικές βάσεις της ψυχολογικής πρακτικής στο σχολείο, ΕΚΠ-209 Εκπαιδευτικές μέθοδοι στη διδασκαλία για παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες -Πρακτική άσκηση, ΕΚΠ-208 Διεπαγγελματική κουλτούρα και σχολείο: προσεγγίσεις για την αναπηρία (σύνολο: 50 ECTS). Η διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 30ECTS.

Ενδεικτικά οι δομές στις οποίες πραγματοποιείται η Πρακτική άσκηση μπορεί να είναι:

- Σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Τμήματα Ένταξης και δομές Παράλληλης Στήριξης σε γενικά σχολεία Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- ΕΕΕΕΚ (Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης).
- Διαγνωστικοί φορείς όπως ΚΕΣΥ και φορείς όπως ΚΔΑΠ και Κέντρα Ημέρας κ.λπ. Η Πρακτική Άσκηση πραγματοποιείται σε εργάσιμες μέρες και ώρες.

Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-203 Αναπηρία και Εκπαίδευση

Η θεωρητικοποίηση της αναπηρίας βρίσκεται στο κέντρο πολλών κοινωνικών και επιστημονικών σχολών που σχετίζονται με τη μελέτη θεμάτων της κοινωνίας, του πολιτισμού, των πολιτικών και του σώματος. Οι Σπουδές για την αναπηρία έχουν εξελιχθεί μέσα από διάφορες πειθαρχίες των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Εδώ και πολλές δεκαετίες έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες που σχετίζονται με την αναπηρία, τα τελευταία όμως χρόνια, οι θεωρητικές προσεγγίσεις έχουν αποκτήσει πιο κριτική ματιά. Οι κριτικές σπουδές για την αναπηρία αποτελούν έναν διεπιστημονικό πεδίο για την ανάλυση της θεσμικής βίας, του εγκλεισμού, της καταπίεσης και της άνισης μεταχείρισης που έχουν βιώσει οι ανάπηροι σε πολλαπλά κοινωνικά πεδία. Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια να αποκτήσει μια συνολική εικόνα των κριτικών σπουδών για την αναπηρία και των θεωρητικών προσεγγίσεων που την απαρτίζουν. Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/ριες θα διερευνήσουν την ιστορική, παιδαγωγική, πολιτική και πολιτισμική διαμόρφωση της κατασκευής και της επιτέλεσης της αναπηρίας. Επίσης, μέσω της παιδαγωγικής και κοινωνικής θεωρίας για την αναπηρία θα κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους οι εκπαι-

δευτικές και κοινωνικές πολιτικές, οι θεσμοποιημένες και επαγγελματικές πρακτικές, οι προσωπικές αξίες, ο λόγος και τα ιδεολογήματα ενισχύουν τον αποκλεισμό των αναπήρων και τους αποδίδουν συγκεκριμένους κοινωνικούς ρόλους.

ΕΚΠ-102 Σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές για τα αναλυτικά προγράμματα

Το μάθημα αναφέρεται στην ιστορική εξέλιξη του πεδίου των σπουδών για το αναλυτικό πρόγραμμα στις Η.Π.Α. δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις οπτικές για τον σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά παρουσιάζονται από τον διδάσκοντα και συζητούνται οι θεμελιώδεις οπτικές για τον σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος που προσδιόρισαν την αρχική συγκρότηση του πεδίου και οι ποικιλόμορφες σχέσεις τους με τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές συνθήκες του πρώτου μισού του 20ου αιώνα.

ΕΚΠ-201 Ζητήματα κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης και της παιδικής ηλικίας

Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση και η κατανόηση συγκεκριμένων θεμάτων αναφορικά με το θεσμό της εκπαίδευσης και την έννοια της παιδικής ηλικίας, έτσι όπως αυτά αναλύονται και εξετάζονται από τη σκοπιά της επιστήμης της κοινωνιολογίας. Το μάθημα αναπτύσσεται γύρω από τους ακόλουθους άξονες:

Α. Σχέση εκπαίδευσης και κοινωνίας, Ρόλος και Όρια της εκπαίδευσης

Β. Νέα κοινωνιολογία της εκπαίδευσης - Διαχείριση της γνώσης.

Γ. Δια βίου μάθηση και εκπαίδευση.

Δ. Αποκλεισμός στην εκπαίδευση («ευάλωτες» κοινωνικά ομάδες π.χ. μετανάστες, άτομα με αναπηρία, κα.).

Ε. Ιστορική, Ανθρωπολογική και Κοινωνιολογική οπτική στις σπουδές για την παιδική ηλικία.

ΣΤ. «Ανάπηρη παιδική ηλικία».

Ζ. Μεθοδολογία έρευνας με έμφαση στα παιδιά ως υποκείμενα έρευνας.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-205 Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις στη σχολική τάξη για ανάπηρους μαθητές (τύφλωση και κινητική αναπηρία)

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η συζήτηση σχετικά με την εκπαίδευση των αναπήρων τα τελευταία 50 χρόνια. Αφετηρία της συζήτησης αυτής αποτελεί η διαπίστωση ότι η ειδική αγωγή ως γνωστικό αντικείμενο στην Ελλάδα δεν εντόπισε ούτε και ονομάτισε, μέσα από ένα κριτικό πλαίσιο, τις καταστάσεις εκείνες που προέκυπταν κατά την εκπαίδευση των αναπήρων στα ιδρύματα, σχολεία. Οι ιστορικές αυτές παραλείψεις εγείρουν προβληματισμούς ως προς τη συγκρότηση του επιστημονικού παιδαγωγικού Λόγου σχετικά με την εκπαίδευση των αναπήρων. Εξετάζονται αναλυτικά επιστημονικά εγχειρίδια των δύο τελευταίων δεκαετιών για την εκπαίδευση τυφλών και κινητικά ανάπηρων μαθητών. Μέσα από αυτήν την κριτική εξέταση αναδύονται σημαντικά ζητήματα για την παιδαγωγική πράξη καθώς και για το κατά πόσο η ειδική αγωγή ακολούθησε την παιδαγωγική επιστήμη. Γίνεται λεπτομερής αναφορά στη Νομοθε-

σία και τους τρόπους που αυτή καθόρισε τη λειτουργία των ειδικών και των γενικών σχολείων. Εξετάζονται τα προτεινόμενα διαφοροποιημένα αναλυτικά προγράμματα για την κάθε προαναφερόμενη κατηγορία βλάβης και αναλύονται διεξοδικά. Δίνεται έμφαση στον ρόλο και την αποστολή των εκπαιδευτικών. Το μάθημα επίσης στοχεύει στην κατανόηση από τους/τις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ριες της σημαντικότητας του γνωστικού αντικείμενου της παιδαγωγικής της ένταξης καθώς οδηγεί σε ένα διακριτό επιστημονικό πεδίο.

Το μάθημα πραγματοποιείται παράλληλα με την πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριων στα σχολεία και στις αντίστοιχες δομές όπου παρακολουθούν τυφλοί και κινητικά ανάπηροι μαθητές. Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει επιστημονική, εργαστηριακή και φροντιστηριακή υποστήριξη από μέρους των διδασκόντων στο ΜΠΣ καθώς επίσης και επαγγελματική εποπτεία.

Η πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριων αποβλέπει στην διερεύνηση σημαντικών ζητημάτων της εκπαιδευτικής πράξης όπως π.χ. διδακτικές μέθοδοι, ωρολόγια προγράμματα εκπαίδευσης, διεπιστημονικές συνεργασίες, εποπτικά υλικά και στοχοθεσίες. Το μάθημα περιλαμβάνει και εργαστηριακά μαθήματα για την εκμάθηση του Braille

ΕΚΠ-206 θεωρητικές βάσεις της ψυχολογικής πρακτικής στο σχολείο

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει ένα συστηματικό πλαίσιο αρχών, διεργασιών και πρακτικών από τη συνάντηση της ψυχολογίας με την παιδαγωγική της ένταξης και την αναπηρία στην εκπαίδευση.

Συγκεκριμένα, το μάθημα ορίζεται από μια γενική κατεύθυνση για την αναπηρία ως «αλλαγή της ερμηνευτικής οπτικής: από τις ατομικές ιδιότητες των υποκειμένων της πράξης, στις κοινωνικές σχέσεις μεταξύ τους». Για τον σκοπό αυτόν εξετάζονται: α) Οι βασικές έννοιες της των κύριων θεωριών της εφαρμοσμένης ψυχολογίας που συντελούν στην αναγνώριση, στην κατανόηση και στην αντιμετώπιση της αναπηρίας, μέσα από μια ιστορική προσέγγιση και β) παραδείγματα αναπηρίας με βάση τα κυρίαρχα ταξινόμικά συστήματα και την κριτική που τους ασκείται (νευροαναπτυξιακές διαταραχές, μαθησιακές δυσκολίες, "προβλήματα συμπεριφοράς"). Η έμφαση στο ψυχοκοινωνικό στην κριτική ψυχολογία (I. Parker-Annual Review of Critical Psychology) θεμελιώνεται στην ανάγκη για συστηματική εξέταση της πριμοδότησης ορισμένων εκδοχών ψυχολογικής δράσης έναντι άλλων, και το πώς οι κυρίαρχες αναφορές της «ψυχολογίας» λειτουργούν ιδεολογικά και εξυπηρετούν κυρίαρχα συστήματα εξουσίας. Στο συγκεκριμένο μάθημα διεξάγονται εργαστήρια και εποπτείες για ζητήματα έγκαιρης παρέμβασης και συμβουλευτικής γονέων καθώς και συμβουλευτικής σε ενταξιακά εκπαιδευτικά προγράμματα και πλαίσια.

ΕΚΠ-105 Όψεις της κοινωνικής και παιδαγωγικής λειτουργίας της αξιολόγησης

Στο μάθημα εξετάζονται οι ενότητες:

1. Από τη σκοπιά της Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας, η λειτουργία και ο ρόλος της αξιολόγησης και των εξετάσεων, καθώς και αποτελέσματα τους στο σχολείο και την κοινωνία μέσα από την παρουσίαση και εμβάθυνση σε σχετικές αναφορές του έργου των:

α) Max Weber (εξορθολογισμός, γραφειοκρατία, εξετάσεις, διαπιστευτήρια και ομάδες στάτους).

β) Emil Durkheim (εκπαίδευση, κοινωνικοποίηση, κοινωνικός έλεγχος και αξιολόγηση), Talcott Parsons (σχολική τάξη και καταμερισμός κοινωνικών ρόλων, ρόλος δάσκαλου και αξιολόγηση, σχολείο, οικογένεια και αξιολόγηση, αξιολόγηση και επιλογή σπουδών) και Robert Dreeben (διδασκαλία θεμελιωδών κοινωνικών νορμών στο σχολείο).

γ) Samuel Bowles και Herbert Gintis (θεωρία της αντιστοιχίας, σχολείο και αξιολόγηση).

δ) Basil Bernstein (κώδικας εκπαιδευτικής γνώσης, μετάδοση, αξιολόγηση γνώσης και εξετάσεις).

ε) Pierre Bourdieu (αξιολόγηση, εξετάσεις και κοινωνική λειτουργία σχολείου).

στ) Michel Foucault (εξουσία, το σχολείο ως μηχανισμός πειθαρχικής εξουσίας, εξέταση, επιτήρηση, κανονικοποίηση).

2. Από τη σκοπιά της Παιδαγωγικής και, ειδικότερα, της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, οι ενότητες:

α) Η Διαμορφωτική αξιολόγηση του B. S. Bloom.

β) Η Αξιολόγηση για τη Μάθηση των Black και William.

γ) Ο L. S. Vygotsky και η Δυναμική αξιολόγηση.

δ) Η Μάθηση με Υποστήριξη" (Wood, Bruner και Ross, Mercer).

ε) Η Διαμεσολαβημένη Μαθησιακή Εμπειρία (Feuerstein).

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠ-209 Εκπαιδευτικές μέθοδοι στη διδασκαλία για παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες - Πρακτική άσκηση

Η εκπαίδευση των κωφών μαθητών/τριων έχει απασχολήσει εδώ και δεκαετίες την ακαδημαϊκή κοινότητα. Τα ευρήματα της βιβλιογραφίας της ειδικής αγωγής αποδίδουν χαμηλές επιδόσεις στις δεξιότητες της ανάγνωσης και της γραφής των κωφών μαθητών/τριων. Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι για γενιές δεν είχαν αναγνωριστεί πλήρως οι αναγνωστικές δεξιότητες των κωφών αναγνωστών. Τα είδη ερευνών που κατά κύριο λόγο καταλήγουν σε αυτά τα ευρήματα παρέχουν συγκρίσεις με τις νόρμες του ακούοντος πληθυσμού και δε συνιστούν ευρήματα που αποκαλύπτουν: α) τις ικανότητες των κωφών μαθητών, β) τους τρόπους εκπαίδευσής τους. Η αποτελεσματική λειτουργία στο πλαίσιο μιας πολύπλοκης εγγράμματης κοινωνίας προϋποθέτει πολλά κεντρικά ζητήματα προς ανάλυση τα οποία το συγκεκριμένο μάθημα θα επιχειρήσει. Θα εξεταστούν αναλυτικά οι σύγχρονες επιστημονικές τάσεις για την ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού καθώς και οι μέθοδοι διδασκαλίας και οι τρόποι διαμόρφωσης υλικών.

Κατά την πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριων θα εφαρμοστούν τα συγκεκριμένα σχέδια δράσης και οι μέθοδοι διδασκαλίας για την εκπαίδευση των κωφών μαθητών/τριων και τέλος θα αξιολογηθούν.

ΕΚΠ-208 Διεπαγγελματική κουλτούρα και σχολείο: Προσεγγίσεις για την αναπηρία

Το μάθημα αφορά θεωρητικά μοντέλα και πρακτικές για τη διεπαγγελματική συνεργασία σε ζητήματα αναπηρίας με τελικό στόχο τις "κοινότητες πρακτικής" (Lave&Wenger, 1991) για την αναπηρία. Οι ενότητες του μαθήματος επικεντρώνονται στους τρόπους και τις προϋποθέσεις της "συνάντησης" των εκπαιδευτικών με επαγγελματίες που εμπλέκονται στα ζητήματα της αναπηρίας, καθώς και τις οικογένειες με ανάπηρα μέλη. Η διεπαγγελματική συνεργασία δεν εξαντλείται σε δίκτυα συνεργασιών όπου ένας επαγγελματίας με βάση τη δική του κατανόηση ζητά από τους υπόλοιπους στηρίγματα στις δικές του ερμηνείες. Αντίθετα, το συγκεκριμένο πεδίο καλείται να απαντήσει σε ερωτήματα όπως "τίνος η γνώση είναι κυρίαρχη" σε χώρους που συνήθως δημιουργούνται από την ανάγκη επίλυσης ενός σύνθετου προβλήματος (problemspace).

Στο μάθημα οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες/ες κάνουν πρακτική άσκηση σε δομές και σχολεία όπου συνεργάζονται με επαγγελματίες που εμπλέκονται με την αναπηρία. Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει επιστημονική, εργαστηριακή και φροντιστηριακή υποστήριξη από μέρους των διδασκόντων στο ΜΠΣ καθώς επίσης και επαγγελματική εποπτεία. Η πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριων αποβλέπει στη διερεύνηση σημαντικών ζητημάτων για τη διεπαγγελματική συνεργασία στην εκπαιδευτική πράξη, με τη συμμετοχή επαγγελματιών που καλούνται να συνεργαστούν εκτός των θεσμικών πρακτικών/οικείων διεργασιών και των ασφαλών πλαισίων τους, με το σχολικό σύστημα.

Η σχεσιακή πρακτική (relational practice, Edwards, 2010) που προκρίνεται ως επαρκές μοντέλο της διεπαγγελματικής συνεργασίας, μέσα από σεμινάρια και πρακτική άσκηση, εμπεριέχει τόσο την εδική γνώση, την επαγγελματική εμπειρία και ταυτότητα, καθώς και την διαπραγμάτευση της έννοιας της φροντίδας (care) μεταξύ των εμπλεκόμενων επαγγελματιών που καλούνται να αντιμετωπίσουν την αναπηρία. Βασικά θέματα που συζητούνται στο μάθημα αφορούν τη διεπαγγελματική συνεργασία σε σχέση με τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά πλαίσια εφαρμογής της, και την επαρκή ανταπόκριση σε αιτήματα για νέες διαμορφώσεις πρακτικών που καλούν τους οργανισμούς να αντιμετωπίσουν κριτικά την ασφάλεια μιας ρουτίνας ή τις πολύ άκαμπτες συνταγές ως προς τους στόχους. Επιπλέον, ζητήματα όπως η γραφειοκρατικοποίηση των επαγγελματικών πρακτικών σε σχέση με την θεσμική πλαισίωση τους αναλύονται συγκριτικά με την επαγγελματική αυτονομία των συμμετεχόντων (με κριτήρια όπως λογοδοσία, ανάληψη ευθυνών, κώδικες δεοντολογίας, διεργασίες και δείκτες αξιολόγησης).

ΕΚΠ-107 Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνίσταται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

(α) Επιστημολογικές παραδοχές και ερευνητικά παραδείγματα στην εκπαίδευση: Το ποσοτικό παράδειγμα, η ποιοτική έρευνα και οι μικτές προσεγγίσεις - Ερευνητικοί σχεδιασμοί

(β) Η ερευνητική διαδικασία στις ποσοτικές προσεγγίσεις: Πειραματικοί σχεδιασμοί, Μελέτες επισκόπησης και συσχετιστικοί σχεδιασμοί

(γ) Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στις ποσοτικές προσεγγίσεις: Ερωτηματολόγια και δομημένες συνεντεύξεις, Τεστ και δοκιμασίες, Δομημένη - συστηματική παρατήρηση

(δ) Η ερευνητική διαδικασία στις ποιοτικές προσεγγίσεις: Θεμελιωμένη Θεωρία, Εθνογραφικοί σχεδιασμοί, Έρευνα δράσης και Μελέτη περίπτωσης

(ε) Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στις ποιοτικές προσεγγίσεις: Η ποιοτική συνέντευξη και η συμμετοχική παρατήρηση

(στ) Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων

Η ερευνητική διαδικασία, οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων καθώς και οι τεχνικές ανάλυσης στις ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις, αφορούν και σε πληθυσμούς αναπήρων.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία σε απόλυτη συνάφεια με τα θέματα της αναπηρίας

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 25 Ιουνίου 2019

Ο Πρύτανης κ.α.α.

Ο Αντιπρύτανης Έρευνας και Συντονισμού

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΑΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσίευματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

